

DOMAČE NALOGE IN STARŠI

Tisti, ki se znajo učiti, vedo dovolj!

Henry Brooks Adams

Vsi starši se kdaj znajdemo v situaciji, ko otrok pozabi narediti domačo nalogo ali se sploh ne spomni, kaj mora narediti.

Domača naloga je povezana s poukom. Učenci jo praviloma opravljajo samostojno po rednem šolskem delu doma oz. v času podaljšanega bivanja v nižjih razredih.

Domača naloga je učitelju in staršem povratna informacija o otrokovem samostojnem delu. Z opravljanjem domačih nalog otroci razvijajo svoje organizacijske sposobnosti in zmožnost reševanja nalog. Hkrati nova znanja uporabljajo (praktična uporaba znanja). Domače naloge so praviloma načrtovane s strani učitelja. Z njimi učitelj vidi, ali učenci razumejo posredovano nalogo in snov. Učitelj je pozoren, ali je izbrana prava metodika opravljanja (oblika, tehnika, zahtevnost naloge).

Pomoč staršev

Starši pri tem lahko veliko pomagamo. A ne tako, da jo napišemo namesto otroka ali celo narekujemo. Kot prvo mu po lastnih zmožnostih omogočimo **stalen** in primerno **urejen prostor za učenje** in pisanje nalog. Pomagamo pri usmerjanju in načrtovanju urnika (tako za učenje kot prosti čas). Opravljamo nadzor nad porabo časa za domače naloge in uspešnostjo reševanja le-te.

Najbolje je, da se učenec uči vsak dan ob enakem času. Učenje je tudi pisanje domačih nalog, saj ob tem utrjuje novo snov. Učenje (v širšem smislu) je vsako spreminjanje delovanja pod vplivom izkušenj in z razmeroma trajnim učinkom. Je izgradnja osebnosti ob samostojnem in kritičnem razmišljanju in ni le kopičenje in pomnjenje informacij. Učenje je odvisno od idej in stališč, pojmovanj in ciljev, ki jih ima posameznik.

In ravno pri tej točki je pomembno, da otrok ve in mu mi kot starši to jasno damo vedeti, da se za pisanje nalog in učenje ni potrebno posebej odločati. To je potrebno storiti !!!

Dela naj se vedno loti po **enakem zaporedju**: pripravi torbo, vzame zvezek, napiše datum, naslov in rešuje nalogo. Ko naredi to nalogo, sledi druga. Vzame zvezek in pripomočke (šestilo, ravnilo) za matematiko in reši. Dobro je, da si predmeti sledijo čim bolj raznoliko npr.: slovenščina, matematika, naravoslovje, tuj jezik. Paziti je potrebno, da čas učenja ni prekratek (10 minut), niti predolg (nad 60 minut). Pri tem smo pozorni na starost otroka. Otroci v nižjih razredih in otroci, ki malo časa zdržijo pri isti aktivnosti, intenzivno delajo do 20 minut in temu naj sledi kratek odmor (2 do 3 minute). Odmori med učenjem ne smejo biti predolgi. Trajajo naj do 5 minut. Odmor naj bo aktiven. V tem času otrok lahko prezrači prostor, v katerem se uči, odnese smeti, naredi 10 počepov in 3 poskoke ipd. Aktivnosti med odmori mu lahko pred učenjem ali v priložnostnem pogovoru tudi namignemo, predlagamo, a samo izbiro prepustimo otroku. Po odmoru nato nadaljuje z učenjem. Nalogo nas staršev vidim tudi v tem, da otroka usmerjamo in poskrbimo, da se ne uči predolgo, da med

učenjem dela ustrezne premore. Najpomembnejše od vsega je naša **podpora**, ki mu jo dajemo ter **spodbude** ob opravljenih nalogah.

A marsikaj lahko stori tudi učenec sam. Starši ga na te stvari spomnimo s podobnimi vprašanji.

Načrtuje in si naredi urnik učenja (na začetku pomagamo starši, da se nauči).

VSAK DAN SAM PREVERI:

ALI IMA DOMAČO NALOGO?

BO VPRAŠAN, ALI PIŠE TEST? Kdaj piše? Katero snov? Čas si razdeli tako, da vsak dan snov utrjuje in jo ponavlja!

KAJ SE MORA NAUČITI ZA TEKOČE DELO V ŠOLI (jutri, pojutrišnjem, ...)?

KAJ MORA JUTRI PRINESTI V ŠOLO (zvezke, šestilo, ravnila, ...)?

ALI MORA NAPISATI/IZDELATI PLAKAT, REFERAT ...? Plakat pripravlja sproti. Pravočasno si priskrbi ustrezna gradiva – knjige, slike, itd. Nato napiše/izdela plakat ali referat.

URA	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED
0.							
1.	DOPOLDANSKI URNIK - POUK						
2.							
3.							
POPOLDAN							
13							
14	Pri načrtovanju upošteva šolski urnik in popoldanske aktivnosti.						
15							
16							
17							

V urniku upošteva čas za: kosilo, domače naloge, odmor, učenje, igro, pripravo torbe za šolo, umivanje, sprostitev, branje knjig, računalnik, priljubljeno oddajo na televiziji, badminton, tek, pomoč doma (pospravljanje sobe, sesanje, brisanje prahu), tekma, družabne igre, pogovor z domačimi; družinski izlet v nedeljo, ipd.

STARŠI

Se moramo vedno zavedati svoje naloge – SPREMLJATI OPRAVLJANJE DOMAČIH NALOG SVOJEGA OTROKA. To dosežemo tako, da z otrokom sodelujemo in mu nudimo optimalno pomoč (navajanje na sprotno opravljanje domačih nalog, pregled opravljenih nalog). Ga spodbujamo k delu z besedami "Le začni delati!«, »Potrudi se!«, »Še enkrat premisli!«, »Ponovno preberi. Na glas!« Povemo z umirjenim, a odločnim glasom. Zelo pomembno je, da razumemo otrokove težave in mu v stiski nudimo zatočišče in oporo. S pregledom nalog preprečimo kampanjski način učenja.

Pri starejših otrocih, ki naj bi se že znali sami učiti, preverimo rezultate učenja. Vprašamo ga določeno snov posameznega predmeta. Glede nalog lahko le pogledamo ali so narejene ali ne. Občasno pregledamo torbo in učenčeve zvezke. V primeru neurejenosti le-teh, otroku predlagamo ureditev zvezka. Ponoven zapis snovi, izdelavo povzetkov snovi – poglavja, dodatno slikovno gradivo, dopolnitev

zapiskov iz knjige ali izposojenega zvezka sošolke/sošolca ipd. Svetujemo mu, naj naslove piše z drugačno barvo, pomožne račune zapisuje na desno stran zvezka, predlagamo, kje lahko najde slikovne vire in jih nalepi v zvezek ipd.

Zelo priporočljivo je v šoli preverjati uspeh. Torej, da se udeležujemo govornih ur (1x mesečno popoldan, po potrebi vsak teden dopoldanske GU). To je tudi čas, ko imamo možnost pogovora z učiteljem, o načrtovanju, namenu, posredovanju, opravljanju in preverjanju domačih nalog ter otrokovem delu, sodelovanju in napredku v šoli.

Otrok mora skrbeti za šolsko delo in vanj vlagati svoj trud.

- Sodelujemo z otrokom in ga navajamo na samostojnost in odgovornost.
- Se pogovarjamo z otrokom (počutje v šoli; uporaba vprašalnic, ki se začno na **K**), ga razumemo, skupaj ustvarjamo, se igramo in tako krepimo medsebojno zaupanje.
- Zavedamo se svoje naloge – **SPREMLJAJMO OPRAVLJANJE DOMAČIH NALOG SVOJEGA OTROKA** in mu svetujemo, kako bi lahko izboljšal narejeno.
- Vztrajamo, če vemo, da lahko naredi bolje.
- Sodelujemo z otrokom in mu nudimo pomoč (navajanje na sprotno opravljanje domačih nalog, preprečevanje kampanjskega učenja).
- Ne rešujemo nalog namesto otroka.

INFORMACIJSKI KANALI – NAČINI UČENJA

Vsi imamo različne sisteme shranjevanja podatkov. Pri sprejemanju informacij ljudje le-te sprejemamo na različne načine. Nekateri si bolje zapomnijo slišane informacije, drugi bolj videne in tretji, si najboljše zapomnijo stvari, ki se jih dotaknejo in jih naredijo. Tako ločimo: avditivni, vizualni in kinestetični način učenja. Pogosto za različne naloge uporabljamo različne načine učenja. Pri učenju tujega jezika glasno ponavljamo besede, matematične naloge pisno rešujemo, poskuse iz kemije ponovimo.

Starši svojim otrokom pomagamo tudi tako, da jim pomagamo razvijati različne načine učenja ter jim tako pomagamo najti in uporabljati tiste načine, ki jim najbolj odgovarjajo. Tako izboljšajo uspešnost, kar se izrazi tudi na občutku lastne vrednosti ter samopodobi.

Avditivni način učenja

Otroci si najboljše zapomnijo informacije, ki jih slišijo. Dobro si zapomnijo imena, obraze manj. Stvari si zapomnijo z glasnim ponavljanjem. Zanje imajo zvoki pri učenju velik pomen. Učijo se z govorjenjem in poslušanjem. Radi sodelujejo v diskusijah, na glas razmišljajo. Dobro si zapomnijo ustna navodila. Najbolj razumejo tisto, kar slišijo. V šoli jim je všeč igra vlog, razlaga, dramatizacija. V poslušanju zelo uživajo, a težko počakajo, da pridejo na vrsto za govorjenje. Njihovi opisi so dolgi, radi se ponavljajo. Pogosto uporabljajo besede: poslušaj, slišiš ipd. Pogosto ponavljajo besede za sogovornikom. Med reševanjem problemov se pogovarjajo sami s sabo.

Opiši glas Janeza.
Spomni se zvoka močnega naliva.
Kako zveni tvoja budilka?
Kakšen je zvok policijske sirene?

Kinestetični način učenja

Osebe s tem načinom učenja si najbolj zapomnijo stvari, ki jih delajo, manj pa tiste, ki jih vidijo ali o njih govorijo. Najbolje si zapomnijo takrat, ko so aktivno vključene v proces učenja. Podatke dobivajo skozi gibanje telesa t.j. fizično aktivnost. Uživajo pri sestavljanju in razstavljanju stvari. Pogosto pišejo v ležečem položaju. Do rešitve pridejo z aktivnostjo. V novih situacijah preizkušajo stvari, se jih dotikajo. Kinestetiki se počasi ogrevajo. Njihovo mišljenje je počasno, vendar globoko. Med govorjenjem veliko artikulirajo. Niso najboljši poslušalci, sogovorniku stojijo blizu. V podrobni razpravi hitro izgubijo pozornost. Uporabljajo besede: vzeti, dobiti, narediti ipd. Na besednem področju so slabši. Najbolj so zbrani ob ročnem delu, manj pa, če morajo poslušati ali gledati. Ker niso pozorni na vidne ali slušne dražljaje, jih le-ti ne zmedejo. Pri branju so nervozni. Radi imajo zgodbe, kjer se akcija pojavi kmalu, vendar ne berejo radi.

Spomni se svoje rojstnodnevne zabave! Spomni se občutka, ko: voziš kolo; loviš prijateja ali psa; skočiš v vodo.

Vizualni način učenja

Te osebe si najbolj zapomnijo videne informacije, to so: diagrami, grafi, zemljevidi, obrazi in podobno. Učijo se z opazovanjem, branjem, gledanjem slik, ilustracij, filmov in videokaset. Vse si zapisujejo. Misli si organizirajo tako, da si jih zapišejo. Pri učenju jim odgovarja, če delajo samostojno in o problemih razmišljajo. Ti učenci najraje gledajo, kako se kaj dela in si sami preberejo navodila za delo. V razmišljanju so zelo hitri. Komunicirajo tiho in ne govorijo dolgo. Kadar morajo dolgo poslušati, postanejo nepotrpežljivi. Pri uporabi besed so nerodni, opisujejo brez okraskov. Uporabljajo besede: vidim, poglej ipd.

Kakšne barve je stena v telovadnici?
Kakšne barve so vaša vhodna vrata?
Spomni se polne lune!
Spomni se lepega sončnega zahoda!
Kako je bil oblečen tvoj najboljši prijatelj, ko si ga nazadnje videl?
Opiši zunanost hiše, v kateri živiš!
Igra: prijatelji pozirajo za »fotografijo«. Oseba zapre oči. Ostali spremenijo eno stvar na primer zamenjajo predmet, lego roke, noge... Nato oseba odpre oči in skuša ugotoviti, kaj je spremenjeno.

Bolj bomo spodbujali otroke k izvajanju vaj navedenih pri posameznem načinu učenja, tem boljši bodo pri uporabi (vizualni, avditivni, kinestetični) tovrstnih spominov.

Razvijajo naj vse načine učenja, saj bodo tudi tako krepili in izboljševali svoje potenciale.

Za zaključek poudarjam in povzemam naslednje:

1. Starši moramo imeti realna pričakovanja do otrok. Od njih zahtevati toliko, kolikor zmorejo.
2. Skupaj z otrokom določimo skupne cilje. Starši povemo otroku, kakšna pričakovanja imamo, a mora tudi otrok sam povedati, kaj pričakuje, kaj bi rad dosegel. Dobro je, da te cilje zapišemo.
3. Poti do ciljev naj otroci iščejo sami. Starši jim nudimo pomoč in oporo npr.: »Kako boš ta cilj dosegel?«. Na ta način se učijo načrtovati in sprejemati odgovornost za lastna dejanja.
4. Starši niste sami. Naj vas ne bo strah ali sram vprašati in prositi za pomoč strokovne delavce šole (učitelji, psihologi, pedagogi, socialni delavci, ...). S skupnimi močmi, se veliko naredi in marsikaj reši. Že sam pogovor vam bo odprl nov pogled na situacijo in trenutno težavo. Sama izbira poti je vedno vaša.
5. Pot k samostojnemu učenju otrok je dolga. Če navajamo otroke na organiziranost (v torbi le stvari, ki jih potrebujejo; opravljena naloga v ustreznem času; itd.), bomo s tem veliko pripomogli k uspešnosti otroka. Zato vztrajajmo, razvijajmo organizacijske spretnosti in jih dosledno izvajajmo. Na ta način se bodo naše spodbude in vložen čas vedno obrestovale. Ne bo vam žal, ko boste videli zadovoljstvo na otroških obrazih.

mag. Nika Cerar, univ. dipl. psih.

Objavljeno v reviji Vzgoja v dveh delih:

- Domače naloge in starši v št. 35, september 2007
- Informacijski kanali v št. 36, december 2007